

Ο Γ. ΚΟΝΔΥΛΗΣ ΕΙΣ Μ. ΑΣΙΑΝ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΝ

ΕΝΩ ΟΙ ΚΙΡΚΑΣΙΟΙ ΤΗΣ ΒΙΘΥΝΙΑΣ ΜΕ ΕΠΙ ΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΝ
ΑΝΖΑΒΟΥΡ ΝΙΚΟΥΝ ΤΟΥΣ ΚΕΜΑΛΙΚΟΥΣ.—Η ΕΝΑΡΞΙΣ ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΑΣΕΩΣ.—Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΜΑΡ-
ΜΑΡΩΝ.—ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΟΡΜΟΝ ΚΑΙ ΕΚΕΙΘΕΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΘΡΑΚΗΝ.—Η ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΡΑΙΔΕΣΤΟΥ.—ΕΝΩ ΟΙ ΑΓ-
ΓΛΟΙ ΧΕΙΡΟΚΡΟΤΟΥΝ ΚΑΙ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑ-
ΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΑΠΟ ΤΟΥ «ΑΒΕΡΩΦ»

Ο ΚΟΝΔΥΛΗΣ ΡΙΠΤΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΔΙΑ ΝΑ ΕΠΙΤΕΘΗ !

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ ἔφθασεν ὁ Ἰωάν-
νου εἰς τὴν Μαγνησίαν καὶ ἀνέλαθε τὴν δι-
οίκησιν τῶν εἰς τὸν τομέα ἐκείνον Ἑλλη-
νικῶν στρατευμάτων μέχρι τῆς ἡμέρας ποὺ
διετάχθη ἡ προέλασις, ἐπέρασαν ἀρκετοὶ
μῆνες. Περί τοὺς 6. Ἀπερίγραπτος εἶνε ἡ
ἀγωνία, ἡ ὁποία ἐπαράδερνε τὰς γενναίας
ψυχὰς τῶν δύο ἐκείνων ἡρώων κατὰ τὸ μα-
κρὸν διάστημα τῆς προσδοκίας.

Ἄν δὲν ὑπῆρχεν ἡ διεθνὴς στρατιωτικὴ
ἀποστολή, ἡ ὁποία ἐφρούρει τὸ στρατιωτι-
κὸν καθεστῶς τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἡ ὁποία
δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν
νὰ προχωρήσῃ οὔτε κατὰ ἓν μέτρον ἐφ' ὅ-
σον δὲν ἐδίδετο πρὸς τοῦτο ἡ ἀδεια ἀπὸ
τὴν Διάσκεψιν, χωρὶς ἄλλο ὁ Ἰωάννου, ἔ-
χων εἰς τοῦτο σύμφωνον καὶ τὸν Κονδύλην,
θὰ ἤρχιζε τὴν προέλασιν, χωρὶς νὰ περι-
μένῃ οὐδενὸς τὴν διαταγὴν.

Ἀλλὰ...

Τὴν ἀγωνίαν τῶν δύο ἡρώων ἐπηύξανε
καὶ κάτι ἄλλο :

Ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οἱ Κιρκάσιοι τῆς
Βιθυνίας, ἔχοντες ἀρχηγὸν τὸν ἥρωα Ἀν-
ζαβούρ, ἤγειραν τὰ ὅπλα τῶν ἐναντίον
τῶν Κεμαλικῶν στρατευμάτων, τὰ ὁποία
πολλάκις κατενίκησαν. Καὶ κάθε τόσο,
ποὺ ἠγγέλλετο μίᾳ νίκη τοῦ ἥρωος Ἀν-
ζαβούρ ἐναντίον τοῦ Κεμάλ, ἀπελπίσια
καὶ λύπη κατελάμβανε τὸν Ἰωάννου.

—Ἄ! μῶρε Κονδύλη, νὰ ποὺ αὐτὸς ὁ
Ἀνζαβούρ θὰ τὸν φάῃ τὸν Κεμάλ καὶ δὲν
θὰ προφθάσωμε ἐμεῖς νὰ κάμωμεν τίποτε...
Καὶ νὰ μὲς ἔχουν ἐδῶ δεμένους χειροπό-
δαρα. Τί διάβολο μᾶς στείλανε ἐδῶ ;

Ὅταν ὁμως ἐγνώσθη ἡ δολοφονία τοῦ
Ἀνζαβούρ, οἱ δύο γενναῖοι πολεμισταὶ ἐ-
θρήνησαν πικρῶς τὸν θάνατον τοῦ Κιρκά-
σιου ἥρωος.

Τὴν 9ην Ἰουνίου (1920) ἔρχεται ἐπὶ τέ-
λους ἡ τόσον ἐναγωνίως ἀναμενομένη δια-
ταγὴ τῆς προελάσεως.

Ὁ Κονδύλης, στρατοπεδευμένος ὦν τό-
τε εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως
τῶν Σάρδεων, ἐξώρμησεν ἐκείθεν ἐπὶ κε-
φαλῆς μικτοῦ ἀποσπάσματος καὶ μετ' ὀλί-
γας ὥρας συνηντήθη μετ' ὁν ἐχθρὸν εἰς
τὰς ὄχθας τῆς λίμνης τῶν Μαρμάρων, ὅπου
ἐδόθη ἡ ὁμώνυμος ἱστορικὴ μάχη.

Τὸ Τουρκικὸν στράτευμα, μετ' ὁποῖον
συνηντήθη ὁ Κονδύλης, πιθανὸν νὰ ἦτο ἴ-
σον εἰς ἀριθμὸν μετ' ὁ στράτευμα, τὸ ὁ-
ποῖον ὠδήγει ὁ Κονδύλης, εἶχεν ὁμως ὑπὲρ
ἑαυτοῦ τὸ πλεονέκτημα ὅτι περιεῖχε πλη-
θώραν ἀξιωματικῶν καὶ δὴ ἀξιωματικῶν
μεγάλης μορφώσεως καὶ ἱκανότητος. Μὴ
λησμονῶμεν ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
μεγάλου πολέμου ἡ Αὐτοκρατορικὴ Τουρ-
κία παρέταξε 4 ἑκατομμύρια στρατοῦ καὶ
ὅτι τὰ στελέχη τοῦ διαλυθέντος ἐκείνου
στρατοῦ εἶχαν προσχωρήσει ἐξ ὁλοκλήρου
εἰς τὸ κίνημα τοῦ Κεμάλ. Πολλοὶ ἀπὸ
τοὺς ἀξιωματικοὺς ἐκείνους ὑπηρέτουν ἤδη
ὡς ἀπλοὶ δεκανεῖς καὶ στρατιῶται! Ἐπὶ
πᾶσι τὸ Τουρκικὸν στράτευμα κατεῖχεν ὁ-
χυρὰ καὶ τοποθεσίας καὶ εἶχεν ἐπισημάνει
τὰς θέσεις.

Διὰ τοῦτο ἡ μάχη, ἡ τῶν Μαρμάρων
μάχη ἐλιγμῶν, ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἡ ση-
μαντικωτέρα, ἀπὸ ἀπόψεως πολεμικῆς τα-
κτικῆς, μάχη ποὺ διεξήχθη ἐν Μ. Ἀσίᾳ
κατὰ τὴν πρώτην τοῦλάχιστον περίοδον τῆς
Μικρασιατικῆς ἐκστρατείας.

★

Ὁ Κονδύλης καὶ εἰς τὴν μάχην τῶν
Μαρμάρων ἀνεδείχθη ὑπέροχος στρατηγός.
Ἀκολουθῶν τὴν Ναπολεόντειον τακτικὴν
τοῦ ὀρμητικῶς ἐπιτίθεσθαι διὰ πυκνῶν φα-
λάγγων ἐναντίον τοῦ κυρίου ὄγκου τοῦ ἐ-
χθροῦ, κατῴρθωσεν ἐντὸς τριῶν ὥρων νὰ
τὸν ἀνατρέψῃ καὶ νὰ τὸν διασκορπίσῃ,
πρὶν οὗτος συγκεντρωθῇ. Χάρης δὲ εἰς τὸ
μικρὸν τμήμα ἱππικοῦ, τὸ ὁποῖον διέθετε,
κατῴρθωσε νὰ αἰχμαλωτίσῃ μέγα μέρος
τοῦ ἐχθρικοῦ στρατεύματος. Μετὰ τὴν μά-
χην ἐκείνην, ὁ Κονδύλης, χωρὶς νὰ ἀνα-

1936

ἐπὶ τούτου συζητήσις κατέληξεν εἰς τὴν ὁμόφωνον ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὸν Βασιλέα νὰ συστήσῃ εἰς τὸν

παυθῇ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, τρέπεται πρὸς Βορρᾶν, ἐκκαθαρίζει καθ' ὁδὸν τὴν περιφέρειαν ἀπὸ τὰ διεσκορπισμένα τμήματα τοῦ ἐχθροῦ καὶ ταχὺς ὡς ἀστραπή, φθάνει εἰς Σουσουρλῆ, διανύσας ἐντὸς 3 ἡμερῶν διάστημα ἀνω τῶν 150 χιλιομέτρων. Ἐκείθεν μὲ ἀναπεπταμένην τὴν νικηφόρον σημαίαν τοῦ συντάγματος τοῦ φθάνει εἰς τὴν ὠραίαν πόλιν τῆς Προποντίδος, τὴν Πάνορμον, ὅπου τὸν ἀναμένουν τὰ μεταγωγικά μάχης, ὧν ἐπιβιβάζεται διὰ νὰ πλεύσῃ εἰς τὴν ἀπέναντι Θρακικὴν παραλίαν, ὅπου ὑπῆρχεν ἀνάγκη τῆς παρουσίας του.

Ἡ διαταγὴ τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Κονδύλης ἐπιβιβάζομενος τῶν μεταγωγικῶν, ἦτο νὰ καταλάβῃ τὴν πόλιν τῆς Ραιδεστοῦ καὶ ἐκείθεν νὰ βαδίσῃ πρὸς κατάληψιν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ἀποκόπτων οὕτω τὴν ὑποχώρησιν τοῦ ἐχθροῦ.

Ὅταν τὰ Ἑλληνικά μεταγωγικά ἐφθασαν εἰς τὴν ἀλίμενον Ραιδεστὸν ἐχρειάσθη νὰ χρησιμοποιηθοῦν φορτηγίδες διὰ τὴν ἀπόβασιν τῶν στρατιωτῶν, διότι τὰ πλοῖα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πλευρίσουν, λόγῳ τοῦ ὅτι τὰ ὕδατα ἦσαν ἀβαθῆ.

Ὁ Κονδύλης, ἀφοῦ ἐκάνονισε λεπτομερῶς τὰ τῆς ἀποβάσεως καὶ ἔδωκε τὰ σχετικὰς ὁδηγίας, ἐπέβη τῆς πρώτης φορτηγίδος ποῦ ἀπεσπᾶσθη ἀπὸ τὰ μεταγωγικά.

Παλαιὰ προσφιλὴς του συνήθεια νὰ προπορεύεται τῶν ἀνδρῶν του.

Πολλαὶ διαταγαὶ του ἐπιχειρήσεων καταλήγουν μὲ τὴν στερεότυπον φράσιν :

«Τῆς φάλαγγος θὰ προηγητῇ ὁ τάδε λόχος μὲ ἐπὶ κεφαλῆς... τὸν ὑποφαινόμε-

Πῶπ, περιέχουσα σοβαρώτατος δηλώσεις ἐπὶ τῆς καταστάσεως. Ὁ Θεοτόκης ἤθελε νὰ διαλυθῇ ἡ Βουλὴ καὶ ἢ ἐκ τῶν νέων ἐκλογῶν προερ-

νον».

Συνήθεια ἴσως ἀπὸ καθαρῶς πολεμικῆς τακτικῆς κακὴ. Σύμφωνοι. Ἀλλὰ πᾶς τις δύναται νὰ φαντασθῇ πόσον ἐπιδρᾷ ψυχολογικῶς ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ τῶν ἀνδρῶν τὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ προκινδυνεύοντος.

Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὴν προσφιλὴ του συνήθειαν, ὁ Κονδύλης ἐπιβαίνει τῆς πρώτης φορτηγίδος, ἣτις ἐρρυμουλκεῖτο πρὸς τὴν ξηράν, ἀκολουθουμένη καὶ ὑπὸ ἄλλων.

Οἱ Τοῦρκοι ὑπερασπιστὰι τῆς Ραιδεστοῦ, μὴ ἐννοοῦντες νὰ παραδώσουν τὴν πόλιν ἀμαχητὶ, ἐβαλλον ἐκ τῶν ὀχυρῶν θέσεων τῶν ἐναντίον τῶν ἀποβιβαζομένων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι, ὅπως ἦσαν ὄρθιοι, ἐπάνω στὰ καταστρώματα τῶν φορτηγίδων, παρουσίαζαν θαυμάσιον στόχον. Εἰς ἐπίμετρον, ἐπειδὴ, ὅπως εἶπα ἀνωτέρω, τὰ ὕδατα τῆς Ραιδεστοῦ εἶνε ἀβαθῆ, αἱ φορτηγίδες ἐκάθησαν εἰς μακρὰν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἀπόστασιν.

Ἡ κατάστασις ἦτο κρίσιμος.

Ὁ Κονδύλης ὅμως δὲν εἶνε ἀπὸ ἐκείνους, ποῦ ἠμποροῦν νὰ θορυβηθοῦν ἀπὸ οἱ-αδήποτε προσκόμματα. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ξιφουλκεῖ καὶ διατάσσει τὸν σαλπικτὴν νὰ σαλπισῇ ἐφοδόν, ρίπτεται πρῶτος εἰς τὴν θάλασσαν καὶ βαδίζει πρὸς τὴν ξηράν. Οἱ ἄνδρες του, ζητωκραυγάζοντες ὑπὲρ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν, τὸν ἀκολουθοῦν ἀπόητοι.

Τὸ θέαμα ἀνδρῶν, ριπτομένων εἰς τὴν θάλασσαν ὅχι διὰ νὰ σωθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ σπεύσουν μίαν ὥραν ταχύτερον ἐναντίον τῶν θέσεων τοῦ βάλλοντος ἐχθροῦ, ἦτο τόσο καταπληκτικὸν καὶ συγκινητικόν, ὥστε τὰ πληρώματα τῶν Ἀγγλικῶν πολεμι-

ΑΥΡΙΟΝ: Ἐξέγερσις κατὰ τοῦ Θεοτόκη καὶ τοῦ Κωνσταντίνου. —Ὁ Βασιλεὺς ἀναγκάζεται νὰ ὁμιλήσῃ.

κῶν ἐξέσπασαν σὲ οὐρανομήκη Οὐρα! Οὐρα!

Τὴν ἀπόφασιν ἐκείνην παρηκολούθει ὁ μακαρίτης Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, ἐπιβαίνων τοῦ «Ἀβέρωφ». Ὁ νεαρὸς Βασιλεὺς ἐξέφρασεν ἀπροκαλύπτως τὸν θαυμασμόν του διὰ τὴν γενναϊότητα τοῦ συνταγματάρχου καὶ τῶν ἀνδρῶν τοῦ συντάγματος. Ἐπίσης παρηκολούθει τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ὁ ἐπιτελάρχης Πάγκαλος, ἐπιβαίνων ἐνὸς τῶν ἀντιτορπιλικῶν τοῦ Στόλου. Ὁ κ. Πάγκαλος, μὴ φανταζόμενος ὅτι ὁ Κονδύλης θ' ἀπεβιβάζετο πρῶτος, ἐπλησίασε τὸ μεταγωγικόν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ συντάγματος καὶ διὰ τοῦ τηλεβόα ἐζήτησε τὸν συνταγματάρχην, διὰ νὰ δώσῃ ὁδηγίας. Εἶχεν ἀνησυχῆσαι ἀπὸ τοὺς πυροβολισμοὺς.

—Ποῖον συνταγματάρχην ζητᾶτε;

Τὸν ἐρωτοῦν ἀπὸ τὸ μεταγωγικόν.

—Τὸν Κονδύλην ζητῶ!

—Αὐτὸς τώρα εἶνε ἔξω καὶ κυνηγᾷ τοὺς Τούρκους.

Τοῦ ἀπαντοῦν.

—Ἐπρεπε νὰ τὸ εἶχα μαντεύσει.

Ψιθυρίζει ὁ Πάγκαλος. Καὶ στρεφόμενος πρὸς τοὺς συνοδευόντας αὐτὸν ἀξιωματικούς τοῦ μεγάλου ἐπιτελείου, τοὺς λέγει :

—Ἀφοῦ εἶνε ἐδῶ ὁ Κονδύλης, ἡμεῖς εἴμεθα περιττοί.

Ὡς τόσο, τὸ σύνταγμα ἀπεβιβάσθη ὅλον. Οἱ Τοῦρκοι μετὰ κρατερὰν ἀντίστασιν ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν καὶ τὸ σύνταγμα Κονδύλη κατέλαβε τὴν Ραιδεστόν.

Π. Κ.

ΑΥΡΙΟΝ: Ἡ συνέχεια.